

Valsts kancelejai
e-pasts: pasts@mk.gov.lv

Satiksmes ministram
e-pasts: Satiksmes.ministrija@sam.gov.lv

Izglītības un Zinātnes ministrei
e-pasts: pasts@izm.gov.lv

Latvijas jūrniecības nevalstiskās organizācijas un sadarbības partneri:

Biedrība “Latvijas Kuģu kapteiņu asociācija”
president@lkka.lv

Biedrība “Latvijas Jūrniecības savienība”
ljs@ljs.lv

Latvijas Tirdzniecības flotes jūrnieku arodbiedrība
info@ltfja.lv

Biedrība “Latvian Crewing Companies Association”
info@latcrewcompass.lv

Par autonoma jūrniecības izglītības iestāžu tīkla saglabāšanu (TA-1918)

Jūrniecības nozares nevalstiskās organizācijas un sadarbības partneri (*turpmāk – nozares NVO*) ar lielu nožēlu secina, ka VSS ietvaros Satiksmes ministrija (*turpmāk – SM*) un Izglītības un zinātnes ministrija (*turpmāk – IZM*) tā arī nespēja rast kopīgu izpratni un vienoties par jūrniecības nozares attīstībai tik nozīmīgu jautājumu, kā autonoma jūrniecības izglītības iestāžu tīkla saglabāšana.

Strīdu un diskusiju objekts ir "Transporta attīstības pamatnostādnes 2021.–2027. gadam" projekta (*turpmāk – TAP2027*) īstenošanas plānā ietvertais rīcības virziens 5.1.3. “*Saglabāt autonomu jūrniecības izglītības iestāžu tīklu un nodrošināt optimālu jūrniecības izglītības programmu klāstu*”. Mūsu nozare ar jēdzienu “autonomija” saprot neatkarīgu, iekšēji konsolidētu, jūrniecības izglītības iestāžu tīklu, kuru veido Latvijas Jūras akadēmija (*turpmāk – LatJA*), abas jūrniecības koledžas un augstākās izglītības iestāžu struktūrā esošās jūrskolas (*programmu klāsts atbilst LKI 4.-7. līmenim*), kas ir specializēts kuģa virsnieku sagatavošanā jūrniecības starptautiski reglamentētajās profesijās. Diemžēl IZM, mums nesaprotamu iemeslu dēļ, nevēlas ieklausīties un iedziļināties jūrniecības sabiedrības viedoklī tik specifiskas profesijas speciālistu sagatavošanā.

Cerot uz situācijas izpratni nozares NVO pauž savu nelokāmu nostāju attiecībā uz autonomu jūrniecības izglītības iestāžu tīkla saglabāšanas nepieciešamību šādu apsvērumu dēļ:

1. Jūrniecības sabiedrība, tostarp nozares NVO, ir iesniegušas IZM nozares redzējumu par jūrniecības izglītības iestāžu iekšējo konsolidāciju vienotā tīklā, kas būtu sabalansēts un nozares interesēm atbilstošs risinājums. Šī pieeja ir iestrādāta arī TAP2027 projektā paredzētajā rīcības virzienā 5.1.3, saglabājot tīklu autonomu. Visas jūrniecības izglītības iestādes ir monopofila iestādes, kas sniedz šauras nišas izglītības pakalpojumus jūrniecības reglamentētajās profesijās. Tomēr jau vairāku gadu garumā IZM īstenotā politika ir stūrgalvīgi vērsta uz LatJA iekļaušanu Rīgas Tehniskās universitātes struktūrā,

kas jūrniecības sabiedrībai nav pieņemama politiska iniciatīva. IZM nav apzinājusi un izvērtējusi nedz iespējamus riskus, kas saistīti ar šādu nepārdomātu integrāciju, nedz arī iedziļinājusies jūrniecības izglītības un darba specifiskā, tostarp, starptautisko standartu prasībās, neieklausās nozares profesionāļu viedoklī.

2. Jūrniecības izglītība pēc savas būtības ir radnieciska militārajai izglītībai, jo sagatavo speciālistus profesionālajai darbībai specifiskā, slēgtā vidē. Piemēram, LatJA sadarbībā ar Latvijas Nacionālo aizsardzības akadēmiju apvienoto programmu ietvaros sagatavo speciālistus arī darbam uz krasta apsardzes, tostarp “NATO” kuģiem. Savas īpašās specifikas dēļ Ministru kabinets jūrniecības izglītību ir izdalījis atsevišķā izglītības virzienā “Jūrniecība”. Līdzšinējā akreditācijas pieredze parādīja, ka jūrniecības programmu iedalījums citos studiju virzienos nenodrošina pietiekami profesionālu pieeju akreditācijas procesā, jo īpaši attiecībā uz starptautisko standartu piemērošanu.
3. SM ir atbildīgā ministrija par transporta nozares attīstības politiku. SM ir arī atbildīga par STCW konvencijas (jūrnieku profesionālās sagatavošanas standarts) prasību ieviešanu. Nacionālajos normatīvajos aktos ir noteikts, ka starptautiski atzīti jūrnieku sertifikāti tiek izsniegti tikai pēc SM sertificētu programmu pabeigšanas, jo akreditācija nenosedz visu starptautisko prasību kopumu. Faktisko programmu satura atbilstību konvencijai, direktīvām, reālo sagatavošanas uzraudzību, izvērtēšanu, izglītības procesa kvalitātes vadības sistēmas uzraudzību veic SM uzraudzībā esoša iestādes VSIA Latvijas Jūras administrācijas struktūrvienība “Jūrnieku Reģistrs”. Šī jūrnieku sagatavošanas un sertificēšanas sistēma ir vairākkārtīgi pozitīvi novērtēta gan Starptautiskās Jūrniecības organizācijas (turpmāk – IMO), gan EC neatkarīgos auditos, kuri tiek veikti reizi 5 gados, izvērtējot jūrniecības izglītības, profesionālās uzraudzības un jūrnieku sertificēšanas atbilstību starptautiskajiem standartiem. Novērtējums ir pamats valsts iekļaušanai IMO “Baltajā Sarakstā”, kas legalizē starptautiski atzītu jūrnieku sertifikātu izdošanu un arī citu valstu izdotu sertifikātu atzīšanu.
4. No IZM ir atkarīga jūrniecības izglītības iestāžu uzturēšana, izglītības nozares vispārējo normu un materiāli tehniskā aprīkojuma nodrošināšana. IZM piešķir valsts finansējumu, kas ir pilnīgi neadekvāts tik specifiskas izglītības nodrošināšanai.
5. Pat, neraugoties uz nenormāli ierobežoto finansējumu jūrniecības izglītības iestādēm, kur netiek ņemta vērā to starptautiski reglamentētā izglītības specifika, profesionālo jūrnieku sagatavošanu tomēr ir izdevies pacelt uz visaugstākajiem standartiem. Latvijas jūras virsnieki ir augsti novērtēti pasaules lielākajās kuģošanas kompānijās, par ko liecina vienāda ar rietumu virsniekiem atalgojums par darbu, to pastāvīgi augstais pieprasījums darba tirgū. Jūrniecības speciālistiem nav bezdarbs un tuvākajos gados arī nedraud.
6. Visas jūrniecības augstākās izglītības iestādes var lepoties ar vienu no augstākajiem snieguma rādītājiem profesionālajā izglītībā Latvijā, proti, 90–95% absolventu strādā uz kuģiem jūrā atbilstoši savai iegūtajai profesionālajai kvalifikācijai. Galvenā panākumu atlēga ir nozares uzraudzības profesionalitāte, sadarbība ar darba tirgu, atteikšanās no birokrātiskām procedūrām, ātra lēmumu pieņemšana un efektīva to ieviešana dzīvē. Iekļaujot jūrniecību tradicionālajā augstskolā, tiks sagrauta labi izveidota, uz rezultātu tendēta jūrnieku sagatavošanas sistēma Latvijā.

Ņemot vērā mūsu argumentus, uzskatām, ka izmaiņas TAP2027 projektā attiecībā uz jūrniecības izglītības autonomiju būtu kaitnieciskas jūrniecības nozarei un lūdzam Ministru kabinetā atbalstīt redakciju, kas nosaka, ka ir jā saglabā autonomas jūrniecības izglītības iestāžu tīkls. Nepieciešamības gadījumā ir iespējama atkārtota jautājuma izskatīšana TAP2027 starpposma izvērtējuma ietvaros, kā to piedāvāja SM, kā kompromisu.

Ar cieņu,

Biedrības “Latvijas Kuģu kapteiņu asociācijas
prezidents”: Jāzeps Spridzāns

Biedrības “Latvijas Jūrniecības savienības”
valdes loceklis Roberts Gailītis

“Latvijas Tirdzniecības flotes jūrnieku arodbiedrība”
prezidents: Igors Pavlovs

Biedrības “Latvian Crewing Companies Association”
valdes loceklis: Aleksejs Čurkins